

Dz.U. 1995 Nr 149 poz. 724**USTAWA
z dnia 24 listopada 1995 r.****o nasiennictwie**

Opracowano na podstawie: Dz.U. z 2001 r. Nr 53, poz. 563, Nr 76, poz. 811, z 2002 r. Nr 25, poz. 253;

**Rozdział 1
Przepisy ogólne****Art. 1.**

1. Ustawa reguluje sprawy:
 - 1) hodowli i oceny odmian roślin uprawnych,
 - 2) praw i obowiązków hodowców odmian roślin oraz praw twórców tych odmian,
 - 3) wytwarzania, obrotu oraz oceny i kontroli materiału siewnego.
2. Przepisów ustawy nie stosuje się do rosnących w lesie drzew, krzewów i roślin zielnych, z wyjątkiem przepisów dotyczących wyłącznego prawa hodowcy do odmiany.

Art. 2.

1. Użyte w ustawie określenia oznaczają:
 - 1) odmiana rośliny uprawnej, zwana dalej „odmianą” – zbiorowość roślin w obrębie botanicznej jednostki systematycznej najniższego znanego stopnia:
 - a) którą można określać na podstawie przejawianych właściwości wynikających z określonego genotypu lub kombinacji genotypów,
 - b) którą można odróżniać od każdej innej zbiorowości roślin na podstawie co najmniej jednej przejawianej właściwości,
 - c) która nie zmienia się po rozmnożeniu ani na końcu właściwego jej cyklu rozmnożeń lub krzyżowań,
 - 2) mieszaniec – odmianę wytworzoną każdorazowo przez krzyżowanie określonych zbiorowości roślin, zgodnie z określonym sposobem i kolejnością,
 - 3) składnik mieszańca – odmianę rośliny uprawnej wykorzystywaną w procesie tworzenia mieszańca,
 - 4) populacja miejscowa – odmianę powstałą w kraju w wyniku długotrwałego oddziaływania miejscowych czynników przyrodniczych i rolniczych,
 - 5) odmiana chroniona – odmianę, do której hodowca posiada wyłączne prawo do ochrony tej odmiany i do zarobkowego z niej korzystania,
 - 6) hodowla roślin – działalność zmierzającą do wytworzenia i zachowania odmian roślin uprawnych, obejmującą:

- a) hodowlę twórczą, mającą na celu tworzenie nowych odmian,
 - b) hodowlę zachowawczą, mającą na celu zachowanie charakterystycznych właściwości oraz wyrównania i trwałości wytworzonych odmian,
- 7) hodowca odmiany, zwany dalej „hodowcą” – osobę, która:
- a) wyhodowała lub odkryła i ujawniła odmianę lub
 - b) jest pracodawcą lub zleceniodawcą osoby, o której mowa w lit. a), lub
 - c) jest prawnym następcą osób, o których mowa w lit. a) i b),
- 8) twórca odmiany, zwany dalej „twórcą” – osobę fizyczną, która na podstawie umowy o pracę lub innej umowy wyhodowała lub odkryła odmianę, a w przypadku mieszańca również jeżeli wyhodowała lub odkryła składnik mieszańca wykorzystywany przy rozpoczynaniu cyklu hodowania mieszańca lub określiła sposób krzyżowania składników mieszańca,
- 9) materiał siewny – rośliny lub ich części przeznaczone do siewu, sadzenia, szczepienia, okulizacji lub rozmnażania roślin,
- 10) materiał szkółkarski – materiał siewny drzew, krzewów i bylin,
- 11) kwalifikowany materiał siewny – materiał siewny wytworzony w hodowli zachowawczej odmiany albo stanowiący jego dalsze rozmnożenie lub materiał siewny mieszańca o stwierdzonej przez uprawnioną jednostkę tożsamości odmiany, zgodny z obowiązującymi wymaganiami co do wytwarzania oraz z wymaganiami jakościowymi,
- 12) standardowy materiał siewny – materiał siewny wytworzony w hodowli zachowawczej odmiany albo stanowiący jego dalsze rozmnożenie lub materiał siewny mieszańca o stwierdzonej przez hodowcę tożsamości odmiany, zgodny z obowiązującymi wymaganiami co do wytwarzania oraz z wymaganiami jakościowymi,
- 13) handlowy materiał siewny – materiał siewny odpowiadający wymaganiom jakościowym,
- 14) materiał ze zbioru – rośliny lub ich części uzyskiwane z uprawy określonej odmiany, nieprzeznaczone do stosowania jako materiał siewny,
- 15) urzędowe badanie odmiany, zwane dalej „urzędowym badaniem” – badanie odmiany w celu jej urzędowej rejestracji lub przyznania jej hodowcy wyłącznego prawa do tej odmiany,
- 16) wartość gospodarcza odmiany – korzyść, jaką odmiana, przy uwzględnieniu całości jej właściwości wpływających na jej wartość, może przynieść w wytwarzaniu, przerobieniu, obrocie i użytkowaniu produktów uzyskiwanych z jej uprawy; pojedyncze niekorzystne właściwości odmiany mogą być uzupełnione innymi korzystnymi właściwościami,
- 17) obrót materiałem siewnym:
- a) nabycie lub przyjęcie w komis materiału siewnego w celu jego sprzedaży,
 - b) oferowanie do sprzedaży i sprzedaż materiału siewnego,
 - c) przywóz materiału siewnego z zagranicy.
2. Przepis ust. 1 pkt 7 lit. a) nie dotyczy osób, które wyhodowały lub odkryły odmianę na podstawie umowy o pracę lub innej umowy.

3. Za odmianę macierzystą uznaje się odmianę, przy użyciu której odkryto lub z której wytworzono odmianę pochodną; odmiany pochodnej nie uważa się za odmianę macierzystą.
4. Odmianę uznaje się za odrębną, jeżeli różni się wyraźnie od innych znanych odmian.
5. Odmianę uznaje się za wyrównaną, jeżeli jej rośliny są wystarczająco podobne ze względu na charakterystyczne dla niej właściwości, przy uwzględnieniu sposobu rozmnażania właściwego tej odmianie.
6. Odmianę uznaje się za trwałą, jeżeli jej charakterystyczne właściwości nie zmieniają się po jej rozmnażaniu lub na końcu właściwego jej cyklu rozmnożeń albo krzyżowań.

Art. 3.

Przepisy ustawy dotyczące twórcy odmiany stosuje się odpowiednio do współtwórców.

Art. 4.

Do postępowania w sprawach regulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.

Rozdział 2

Ocena i rejestracja odmian

Art. 5.

1. Rejestr odmian roślin uprawnych, zwany dalej „rejestrem”, jest urzędowym wykazem odmian, których materiał siewny może być wprowadzony do obrotu.
2. Przepis ust. 1 nie dotyczy roślin ozdobnych.

Art. 6.

1. Odmianę wpisuje się do rejestru po sprawdzeniu, czy jest ona odrębna, wyrównana i trwała, oraz jeżeli:
 - 1) odmiana rośliny wymienionej w wykazie, o którym mowa w art. 23 pkt 2, ma zadowalającą wartość gospodarczą,
 - 2) hodowca:
 - a) prowadzi jej hodowlę zachowawczą i posiada jej materiał siewny w ilości co najmniej wystarczającej do urzędowych badań,
 - b) nadał jej nazwę.
2. Przepis ust. 1 pkt 1 nie dotyczy odmian przeznaczonych wyłącznie na eksport.
3. Wpis do rejestru jest ważny do końca 10 roku kalendarzowego następującego po roku wpisania odmiany do rejestru, a dla odmian drzew, krzewów i bylin - do końca 20 roku kalendarzowego następującego po roku wpisania do rejestru.
4. Okres ważności wpisu odmiany do rejestru może być przedłużony, na wniosek hodowcy, odpowiednio o 10 i 20 lat, jeżeli odmiana ta nadal spełnia wymagania niezbędne do wpisania jej do rejestru.

5. Wniosek o przedłużenie ważności wpisu odmiany do rejestru powinien być złożony co najmniej dwa lata przed upływem ważności tego wpisu.
6. Wartość gospodarczą odmian roślin wymienionych w wykazie, o którym mowa w art. 23 pkt 3, bada się po ich wpisaniu do rejestru w celu sporządzenia list opisowych odmian.

Art. 7.

Za odmianę o zadowalającej wartości gospodarczej uważa się odmianę, co do której można oczekiwać, że w odniesieniu do innych porównywalnych odmian wpisanych do rejestru całością swych właściwości stanowi wyraźną poprawę wartości gospodarczej w uprawie oraz w przerobie i użytkowaniu materiału ze zbioru lub wyrobów wytworzonych z tego materiału.

Art. 8.

1. Nazwa odmiany:

- 1) powinna umożliwiać utożsamianie odmiany i różnić się od nazw istniejących odmian tej samej lub pokrewnej rośliny, w tym od nazw odmian wpisanych do rejestru lub objętych ochroną wyłącznego prawa do zarobkowego z niej korzystania w kraju i w państwach, z którymi Rzeczpospolita Polska ma porozumienie dotyczące nazw odmian,
- 2) nie może wprowadzać w błąd co do właściwości odmiany i jej wartości gospodarczej, a także hodowcy i miejsca pochodzenia odmiany, ani składać się wyłącznie z cyfr,
- 3) nie może naruszać prawa osób trzecich do znaków towarowych oraz innych praw do używania oznaczeń materiału siewnego lub materiału ze zbioru.

2. Można używać tylko jednej nazwy odmiany zgłoszonej lub wpisanej do rejestru.

4. Nazwa odmiany podlega ochronie od dnia wydania decyzji o wpisaniu jej do rejestru do dnia wydania decyzji o jej skreśleniu z rejestru, a po tym dniu trwa dopóty, dopóki materiał siewny lub materiał ze zbioru odmiany znajduje się w obrocie lub w sprzedaży. Obowiązek stosowania nazwy odmiany dotyczy każdego, kto jej materiał siewny i materiał ze zbioru ocenia, oferuje do sprzedaży, zbywa lub reklamuje albo udziela informacji dotyczących odmiany.

**ust. 3 i 5 w art. 8
skreślone**

Art. 9.

Odmianę hodowaną w kraju wpisuje się do rejestru na wniosek jej hodowcy, a odmianę hodowaną za granicą - na wniosek przedstawiciela jej hodowcy w Rzeczypospolitej Polskiej, upoważnionego na piśmie do reprezentowania tego hodowcy we wszystkich sprawach związanych z rejestracją jego odmian w Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 10.

1. Przed wydaniem decyzji w sprawie wpisania odmiany do rejestru podlega ona urzędowym badaniom i ocenie, chyba że z wniosku o wpisanie odmiany do rejestru wynika, że nie zostały spełnione wymagania określone w art. 6 ust. 1.

2. Jeżeli do rejestru zgłoszono dwie odmiany lub więcej odmian nieróżniących się wyraźnie od siebie, do rejestru wpisuje się odmianę zgłoszoną najwcześniej.

Art. 11.

1. Zgłoszenie odmiany do rejestru, jej urzędowe badanie, wpisanie do rejestru, zgłoszenie przedłużenia ważności wpisu, przedłużenie okresu ważności i utrzymywanie jej wpisu w rejestrze podlegają opłacie rejestrowej.
2. Urzędowe badanie odmiany zgłoszonej do rejestru rozpoczyna się po uiszczeniu przez hodowcę odpowiedniej opłaty rejestrowej.
3. Minister właściwy do spraw rolnictwa może, w uzasadnionych gospodarczo przypadkach, zwolnić hodowcę, na jego wniosek, całkowicie lub częściowo z obowiązku uiszczenia opłaty rejestrowej.

Art. 12.

1. Rejestr zawiera:
 - 1) nazwę odmiany,
 - 2) imię i nazwisko lub nazwę hodowcy oraz jego adres zamieszkania lub siedziby,
 - 3) datę wpisania odmiany do rejestru lub skreślenia jej z rejestru,
 - 4) informacje o właściwościach odmiany lub jej charakterystykę,
 - 5) oznaczenie kraju hodowcy odmiany.
2. Dane zawarte w rejestrze mogą być udostępniane zainteresowanym.

Art. 13.

1. W sprawach związanych z urzędowym badaniem i oceną odmian, prowadzeniem rejestru, przyznawaniem hodowcy wyłącznego prawa do odmiany oraz lustracją hodowli odmian właściwy jest Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych, zwany dalej „Centralnym Ośrodkiem.”.
2. Centralny Ośrodek prowadzi urzędowe badania odmian w stacjach doświadczalnych oceny odmian będących gospodarstwami pomocniczymi oraz może zlecać przeprowadzanie tych badań innym wykonawcom, a także uznawać za równorzędne badania przeprowadzane przez inne osoby fizyczne lub prawne albo jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.
3. Centralny Ośrodek może nie przeprowadzać urzędowych badań odrębności, wyrównania i trwałości odmian zbadanych za granicą, jeżeli z umów międzynarodowych wynika, że na zasadzie wzajemności uznaje się wyniki badań zagranicznych.
4. Centralny Ośrodek, realizując zadania, o których mowa w ust. 1:
 - 1) opracowuje metodyki urzędowych badań,
 - 2) sporządza i udostępnia informacje o odmianach zarejestrowanych i chronionych,
 - 3) sporządza i udostępnia listy opisowe odmian, które zawierają informacje o plonach, cechach jakościowych i użytkowych,
 - 4) przeprowadza okresowe badania odrębności, wyrównania i trwałości oraz tożsamości odmian wpisanych do rejestru,

- 5) współpracuje z Międzynarodowym Związkiem do Spraw Ochrony Nowych Odmian Roślin (UPOV) oraz zagranicznymi jednostkami rejestrowymi.
5. Centralny Ośrodek może świadczyć usługi badawcze, doświadczalne, informatyczne i szkoleniowe w zakresie nasennictwa.
6. Centralny Ośrodek publikuje w swoim diariuszu informacje o zgłoszeniu, wpisanu odmian do rejestru i skreśleniu ich z rejestru oraz z księgi ochrony wyłącznego prawa.

Art. 14.

1. Centralny Ośrodek jest państwową jednostką organizacyjną podległą ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa i ma prawo używania pieczęci okrągłej z godłem państwa.
2. Centralny Ośrodek prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 155, poz. 1014, z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 49, poz. 485, Nr 70, poz. 778 i Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 6, poz. 69, Nr 12, poz. 136, Nr 48, poz. 550, Nr 95, poz. 1041, Nr 119, poz. 1251 i Nr 122, poz. 1315 oraz z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 46, poz. 499) dla państwowej jednostki budżetowej.
3. Wpływy Centralnego Ośrodka uzyskiwane ze świadczenia usług badawczych, doświadczalnych, szkoleniowych i informatycznych stanowią środki specjalne w rozumieniu ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych i są gromadzone na wyodrębnionym rachunku bankowym.
4. Środkami specjalnymi, o których mowa w ust. 3, dysponuje dyrektor Centralnego Ośrodka, zgodnie z rocznym planem obejmującym przychody i rozchody.
5. Środki specjalne, o których mowa w ust. 3, przeznacza się na pokrycie kosztów świadczonych usług.
6. W przypadku sfinansowania w pełni kosztów świadczonych usług pozostałe środki finansowe, o których mowa w ust. 3, mogą być przeznaczone na dofinansowanie kosztów działalności Centralnego Ośrodka, w tym szkoleń i doskonalenia zawodowego pracowników.

Art. 15.

Minister właściwy do spraw rolnictwa, w drodze zarządzenia, nada Centralnemu Ośrodkowi statut, w którym określi jego organizację, szczegółowe zadania oraz tryb działania.

Art. 16.

1. Hodowcę odmiany zgłoszonej do rejestru i przyjętej do urzędowego badania obowiązuje w określonych przez Centralny Ośrodek terminach:
 - 1) nadanie odmianie nazwy,
 - 2) dostarczenie nieodpłatnie materiału siewnego do urzędowego badania odmiany o określonej jakości i w minimalnej ilości niezbędnej do przeprowadzania badań,
 - 3) udzielenie informacji i wyjaśnień potrzebnych do urzędowego badania i oceny odmiany,

- 4) umożliwienie lustracji hodowli zachowawczej odmiany lub zachowania jej w inny sposób.
2. Przy przeprowadzaniu lustracji hodowli zachowawczej odmiany jej hodowcę obowiązuje:
 - 1) umożliwienie przeglądu roślinnych materiałów hodowlanych i hodowlanego materiału siewnego,
 - 2) udostępnienie do wglądu niezbędnej dokumentacji hodowlanej,
 - 4) udzielenie informacji i wyjaśnień w sprawach wymienionych w pkt 1 i 2.
3. Jeżeli nastąpiła zmiana hodowcy odmiany, nowy hodowca jest obowiązany zawiadomić o tym Centralny Ośrodek w terminie do 30 dni.

Art. 17.

1. Wpisanie odmiany do rejestru, odmowa wpisania, przedłużenie wpisu i skreślenie odmiany z rejestru następuje w drodze decyzji dyrektora Centralnego Ośrodka, po zasięgnięciu opinii odpowiedniej komisji do spraw rejestracji odmian, z zastrzeżeniem ust. 3. **pkt 3 w ust. 2 w art. 16 skreślony**
2. Komisje, o których mowa w ust. 1, działają w zakresie:
 - 1) roślin zbożowych,
 - 2) kukurydzy,
 - 3) roślin strączkowych,
 - 4) roślin motylkowatych drobnonasiennych i traw,
 - 5) roślin korzeniowych,
 - 6) ziemniaka,
 - 7) roślin oleistych,
 - 8) roślin pozostałych.
3. Zasięgnięcia opinii komisji nie wymagają decyzje, o których mowa w ust. 1, dotyczące odmian, których wartości gospodarczej się nie bada, oraz decyzje o skreśleniu odmian z rejestru z powodu, o którym mowa w art. 20 pkt 2 lit. a) i c).
4. W skład komisji powinni wchodzić przedstawiciele organizacji naukowych, zawodowych i gospodarczych zainteresowanych użytkowaniem odmian.
5. Komisje do spraw rejestracji odmian, o których mowa w ust. 1, oraz jej członków powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw rolnictwa na wniosek dyrektora Centralnego Ośrodka.
6. Członkom komisji do spraw rejestracji odmian, o których mowa w ust. 1, przysługuje za udział w posiedzeniu wynagrodzenie ryczałtowe równe 10% najniższego wynagrodzenia za pracę, którego wysokość jest ogłaszana na podstawie art. 77⁴ pkt 1 Kodeksu pracy, oraz zwrot kosztów podróży na zasadach ogólnych.
7. Koszty działalności komisji pokrywa Centralny Ośrodek.

Art. 18.

1. Po wpisaniu odmiany do rejestru, jej hodowcy wydaje się świadectwo wpisania odmiany do rejestru.

2. Twórcy odmiany wpisanej do rejestru, wytworzonej w kraju lub częściowo za granicą albo odkrytej i ujawnionej w kraju, wydaje się stosowne świadectwo.

Art. 19.

1. Stałe lub okresowe badania i ocenę wartości gospodarczej odmian wpisanych do rejestru, zwane dalej „porejestrowym doświadczalnictwem odmianowym”, prowadzi Centralny Ośrodek w stacjach doświadczalnych oceny odmian i innych podmiotach, we współpracy z samorządami województw i izbami rolniczymi.
2. Przepis ust. 1 nie dotyczy badań, o których mowa w art. 6 ust. 6.
3. Porejestrowe doświadczalnictwo odmianowe prowadzi się dla ważnych gospodarczo gatunków roślin uprawnych dla terenu działania samorządu województwa, zgodnie z metodyką opracowaną przez Centralny Ośrodek.
4. Na podstawie wyników porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego Centralny Ośrodek we współpracy z samorządem województwa i izbą rolniczą ustalają listę najbardziej przydatnych i polecanych do uprawy odmian (listę odmian rekomendowanych).

Art. 20.

Odmianę skreśla się z rejestru, jeżeli:

- 1) nie jest odrębna, wyrównana i trwała,
- 2) hodowca:
 - a) zgłosił wniosek o skreślenie jej z rejestru lub
 - b) zaprzestał prowadzenia jej hodowli zachowawczej i nie dostarcza bezpłatnie jej materiału siewnego w ilości wystarczającej do badań, lub
 - c) zalega ponad 6 miesięcy z uiszczeniem opłat rejestrowych.

Art. 21.

Odmianę można skreślić z rejestru, jeżeli:

- 1) przestała mieć zadowalającą wartość gospodarczą,
- 2) hodowca:
 - a) nie dostarcza informacji potrzebnych do jej badania i oceny lub
 - b) nie zezwolił na przeprowadzenie lustracji hodowli, lub
 - c) nie nadał odmianie nowej nazwy, a dotychczasowa nazwa nie spełnia obowiązujących wymagań.

Art. 22.

Jeżeli osoba nieuprawniona zgłosiła wniosek o wpisanie odmiany do rejestru lub jeżeli taką odmianę wpisano do rejestru na wniosek tej osoby, hodowca odmiany może żądać:

- 1) odmowy wpisania lub skreślenia odmiany z rejestru,
- 2) wpisania odmiany do rejestru na jego rzecz, z tym że:
 - a) za datę zgłoszenia wniosku o wpisanie odmiany do rejestru przyjmuje się datę zgłoszenia wniosku przez osobę nieuprawnioną,

- b) uznaje się dokumentację dostarczoną przez osobę nieuprawnioną i poniesione przez nią opłaty rejestrowe oraz wyniki urzędowego badania odmiany.

Art. 23.

Minister właściwy do spraw rolnictwa, w drodze rozporządzenia, określi:

- 1) wykaz roślin uprawnych, których odmiany wpisuje się do rejestru, biorąc pod uwagę konieczność ustalenia gatunków i odmian, których materiał siewny, po ocenie, może być w obrocie,
- 2) wykaz roślin uprawnych, których wpisanie do rejestru wymaga stwierdzenia zadowalającej wartości gospodarczej, kierując się ich przydatnością użytkową,
- 3) wykaz roślin, których wartość gospodarczą odmian bada się po ich wpisaniu do rejestru, mając na względzie rozwiązania uznawane w krajach Unii Europejskiej,
- 4) szczegółowe wymagania obowiązujące przy zgłaszaniu, wpisywaniu i skreślaniu odmian z rejestru, nadawaniu im nazw, urzędowym badaniu odmian, prowadzeniu rejestru oraz przy dokonywaniu lustracji hodowli lub zachowania w inny sposób odmian zgłoszonych lub wpisanych do rejestru, mając na względzie jednolite wymagania w tym zakresie stosowane w krajach Unii Europejskiej,
- 5) stawki opłat rejestrowych i terminy ich uiszczania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, biorąc pod uwagę koszty związane z prowadzeniem urzędowych badań i rejestracji odmian.

Rozdział 3

Wyłączne prawo do odmiany

Art. 24.

Hodowcy przysługuje prawo do ochrony i zarobkowego korzystania z odmiany, zwane dalej „wyłącznym prawem”.

Art. 25.

1. Wyłączne prawo obejmuje:

- 1) prowadzenie hodowli zachowawczej, a w odniesieniu do jej materiału siewnego wytwarzanie lub rozmnażanie oraz przygotowanie do rozmnażania,
- 2) zarobkowe korzystanie z odmiany w zakresie:
 - a) oferowania do sprzedaży, sprzedaży i wszelkich innych form zbywania materiału siewnego,
 - b) eksportu i importu materiału siewnego,
 - c) przechowywania materiału siewnego do celów wymienionych w pkt 1 i pkt 2 lit. a) i b),
 - d) przygotowania materiału siewnego do obrotu.

2. Jeżeli hodowca nie miał możliwości wykonywania wyłącznego prawa w odniesieniu do materiału siewnego chronionej odmiany, prawo to odnosi się do materiału ze zbioru tej odmiany i produktów wytworzonych bezpośrednio z tej odmiany.
3. Wyłączne prawo odnosi się także do:
 - 1) odmian pochodnych odkrytych lub wytworzonych z chronionej odmiany macierzystej niebędącej odmianą pochodną,
 - 2) odmian, które nie różnią się wyraźnie od odmiany chronionej,
 - 3) odmian, w wypadku których wytworzenie materiału siewnego wymaga powtarzalnego używania chronionej odmiany lub odmian wymienionych w pkt 2.
4. Odmianę uznaje się za pochodną od chronionej odmiany macierzystej, jeżeli jest ona wyraźnie odrębna od odmiany macierzystej oraz jeżeli:
 - a) w przeważającej mierze pochodzi od odmiany macierzystej lub od innej odmiany pochodnej tej samej odmiany macierzystej i zachowuje istotne właściwości wynikające z genotypu bądź kombinacji genotypów odmiany macierzystej,
 - b) jest zgodna w zakresie ujawnionych istotnych właściwości odmiany macierzystej wynikających z jej genotypu bądź kombinacji genotypów, z wyjątkiem różnic, które wynikają ze stosowania metod hodowlanych polegających na selekcji naturalnej bądź stosowania indukowanych mutantów, selekcji nowych form w odmianach macierzystych, krzyżowań wstecznych.
5. Wyłączne prawo nie dotyczy materiału siewnego i materiału ze zbioru:
 - 1) sprzedanego lub zbytego w inny sposób przez hodowcę lub za jego zgodą, chyba że materiał został wykorzystany przez nabywcę w celu:
 - a) ponownego wytworzenia materiału siewnego,
 - b) eksportu, z zachowaniem warunków umożliwiających wytworzenie materiału siewnego danej odmiany w kraju, który nie chroni wyłącznego prawa hodowcy do odmian tego samego rodzaju lub gatunku rośliny,
 - 2) przeznaczonego:
 - a) do celów dociebadczalnych,
 - b) na własne niezarobkowe potrzeby,
 - c) do tworzenia nowych odmian, z wyjątkiem odmian wymienionych w ust. 3 pkt 1-3 wykorzystywanych na potrzeby zarobkowe, do których mają zastosowanie przepisy ust. 1-3.

Art. 26.

1. Posiadacz gruntów może, bez zgody hodowcy, stosować materiał ze zbioru jako materiał siewny odmiany chronionej lub odmian, o których mowa w art. 25 ust. 3 pkt 1 i 2, roślin określonych w wykazie, o którym mowa w art. 41 pkt 3, w ilości potrzebnej na obsianie lub obsadzenie uprawy gruntowej rośliny rolniczej do 2 ha.
2. Przepis ust. 1 dotyczy materiału ze zbioru wytworzonego i zastosowanego jako materiał siewny na gruntach tego samego posiadacza.

3. Stosowanie materiału siewnego, o którym mowa w ust. 1, odbywa się bez uiszczania wynagrodzenia na rzecz hodowcy.

Art. 27.

Hodowca korzysta również z praw nieuregulowanych w ustawie, jeżeli wynikają one z porozumień międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.

Art. 28.

1. Wyłączne prawo:
 - 1) odnosi się do odmian wszystkich rodzajów i gatunków roślin,
 - 2) powstaje od dnia jego przyznania,
 - 3) trwa 30 lat – w odniesieniu do odmian winorośli oraz drzew i ich podkładek,
 - 4) trwa 25 lat – w odniesieniu do odmian niewymienionych w pkt 3.
2. Wyłączne prawo jest dziedziczne lub zbywalne w drodze umowy zawartej w formie pisemnej.

Art. 29.

1. Jeżeli odmianę wspólnie wytworzono lub odkryto u dwóch lub więcej hodowców, wyłączne prawo przysługuje im łącznie.
2. Po przyznaniu wyłącznego prawa każdy ze współuprawnionych może, bez zgody pozostałych współuprawnionych, korzystać z wyłącznego prawa i dochodzić roszczeń z powodu jego naruszenia, z tym że do przeniesienia, udzielenia licencji lub innego rozporządzenia wspólnym prawem wymagana jest zgoda wszystkich współuprawnionych. Współuprawnieni mogą inaczej regulować wzajemne prawa i obowiązki.

Art. 30.

1. Przyznanie wyłącznego prawa następuje na wniosek hodowcy odmiany.
2. Wyłączne prawo przyznaje się, jeżeli:
 - 1) odmiana jest nowa, odrębna, wyrównana i trwała,
 - 2) hodowca nadał odmianie nazwę odpowiadającą obowiązującym wymaganiom.
3. Odmianę uważa się za nową, jeżeli przed zgłoszeniem wniosku o przyznanie wyłącznego prawa jej hodowca nie sprzedał lub w inny sposób nie przekazał do wykorzystania w celach zarobkowych materiału siewnego lub materiału ze zbioru albo nie wyraził na to zgody:
 - 1) w kraju - przez okres dłuższy niż jeden rok,
 - 2) za granicą - przez okres dłuższy niż sześć lat co do odmian drzew i ich podkładek, a przez okres dłuższy niż cztery lata co do odmian innych roślin.
4. Nie uważa się za wykorzystywanie w celach zarobkowych materiału siewnego lub materiału ze zbioru odmiany, jeżeli w umowie zawartej z hodowcą odmiany postanowiono, że materiał mogący służyć do wytworzenia materiału siewnego nie może być zbywany osobom trzecim.

Art. 31.

1. Pierwszeństwo do przyznania wyłącznego prawa ustala się według daty otrzymania wniosku o jego przyznanie.
2. Hodowca, który złożył wniosek o przyznanie za granicą wyłącznego prawa, może korzystać w kraju z prawa pierwszeństwa do przyznania wyłącznego prawa w okresie dwunastu miesięcy od daty najwcześniejszego złożenia wniosku za granicą.
3. Przepis ust. 2 dotyczy wniosków o przyznanie wyłącznego prawa, złożonych w państwach będących stronami odpowiednich porozumień międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.

Art. 32.

1. Hodowca, który złożył wniosek o przyznanie wyłącznego prawa, korzysta z tymczasowego wyłącznego prawa od daty jego złożenia.
2. Przepisy dotyczące wyłącznego prawa stosuje się odpowiednio do tymczasowego wyłącznego prawa.
3. Tymczasowe wyłączne prawo ustaje z dniem podjęcia decyzji o przyznaniu lub odmowie przyznania wyłącznego prawa.

Art. 33.

1. Przed przyznaniem wyłącznego prawa przeprowadza się urzędowe badanie w celu stwierdzenia, czy odmiana jest odrębna, wyrównana i trwała, chyba że uznano za wystarczające wyniki badań i inne informacje dostarczone przez hodowcę ubiegającego się o przyznanie wyłącznego prawa. Przepis art. 13 ust. 2 stosuje się odpowiednio.
2. Hodowca powinien dostarczyć terminowo i na własny koszt materiał siewny oraz udzielić informacji i wyjaśnień niezbędnych do badania odmiany, w przeciwnym razie może to stanowić podstawę odmowy przyznania wyłącznego prawa.
3. Jeżeli nastąpiła zmiana hodowcy odmiany, nowy hodowca jest obowiązany powiadomić o tym Centralny Ośrodek w terminie do 30 dni.

Art. 34.

Zgłoszenie wniosku o przyznanie wyłącznego prawa, urzędowe badanie odmiany oraz przyznanie i utrzymywanie wyłącznego prawa podlega opłacie, zwanej dalej "opłatą za ochronę".

Art. 35.

1. Dyrektor Centralnego Ośrodka, w drodze decyzji administracyjnej, przyznaje wyłączne prawo, odmawia przyznania lub stwierdza nieważność wyłącznego prawa albo pozbawia hodowcę tego prawa.
2. Nieważność wyłącznego prawa stwierdza się, jeżeli:
 - 1) odmiana w dniu przyznania wyłącznego prawa nie była nowa i odrębna,

- 2) odmiana w dniu przyznania wyłącznego prawa nie była wyrównana lub trwała, a przyznano je na podstawie informacji i dokumentów dostarczonych przez jej hodowcę,
 - 3) wyłączne prawo przyznano osobie nieuprawnionej.
3. Pozbawienie hodowcy wyłącznego prawa następuje przy zastosowaniu odpowiednio przepisów art. 20 pkt 1 i pkt 2 lit. a) i c), art. 21 pkt 2 lit. a) i c).

Art. 36.

1. Centralny Ośrodek prowadzi księgę ochrony wyłącznego prawa do odmian, zwaną dalej "księgą", oraz spis odmian zgłoszonych do przyznania wyłącznego prawa, zwany dalej "spisem".
2. Księga jest urzędowym wykazem chronionych odmian i ich hodowców.
3. Spis jest urzędowym wykazem odmian zgłoszonych do przyznania wyłącznego prawa i hodowców posiadających tymczasowe wyłączne prawo do tych odmian.
4. Przepisy art. 12 dotyczące rejestru stosuje się odpowiednio do księgi i spisu.
5. Hodowcy, któremu przysługuje wyłączne prawo do odmiany, wydaje się świadectwo przyznania wyłącznego prawa, a na jego wniosek - świadectwo tymczasowego wyłącznego prawa.

Art. 37.

Nazwa odmiany, do której złożono wniosek o przyznanie wyłącznego prawa, podlega ochronie od dnia złożenia wniosku. Przepisy art. 8 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 38.

1. Hodowca może, w drodze umowy licencyjnej, udzielić innej osobie upoważnienia (licencji) do korzystania z wyłącznego prawa.
2. Umowa licencyjna wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.
3. Jeżeli hodowca udzielił licencji pełnej, licencjobiorca ma prawo niewyłącznego korzystania ze wszystkich uprawnień przysługujących hodowcy, wymienionych w art. 25 ust. 1-3, w art. 26 ust. 3 z zastrzeżeniem art. 26 ust. 4 oraz w art. 27, chyba że w umowie licencyjnej postanowiono inaczej.
4. Korzystający z licencji może udzielić sublicencji tylko za zgodą hodowcy wyrażoną w formie pisemnej.
5. Udzielenie licencji niewyłącznej nie wyklucza możliwości udzielania dalszych licencji na korzystanie z wyłącznego prawa, a także jednoczesnego korzystania z wyłącznego prawa przez hodowcę, chyba że w umowie licencyjnej postanowiono inaczej.
6. W przypadku udzielenia licencji obejmującej uprawnienia do prowadzenia hodowli zachowawczej umowa staje się skuteczna wobec osób trzecich z dniem wpisania jej do księgi lub spisu.
7. Licencjobiorca wyłączny może na równi z licencjodawcą dochodzić roszczeń z powodu naruszenia wyłącznego prawa, chyba że umowa licencyjna stanowi inaczej.

Art. 39.

1. Jeżeli hodowca lub licencjodawca nie zachowują chronionej odmiany lub odmiany określonej w art. 25 ust. 3 albo nie dostarczają na rynek materiału siewnego lub materiału ze zbioru, minister właściwy do spraw rolnictwa może udzielić, w drodze decyzji, licencji przymusowej innej osobie na korzystanie z wyłącznego prawa, określając jednocześnie szczegółowe wymagania dotyczące korzystania z tego prawa oraz obowiązki hodowcy wobec licencjodawcy.
2. Licencja przymusowa ma charakter niewyłączny i nie ogranicza prawa hodowcy do udzielania licencji określonej w art. 38 ust. 1-4.

Art. 40.

Jeżeli osoba nieuprawniona zgłosiła wniosek o przyznanie wyłącznego prawa lub jeżeli przyznano to prawo osobie nieuprawnionej, hodowca odmiany może żądać:

- 1) odmowy przyznania wyłącznego prawa lub jego unieważnienia,
- 2) przyznania mu wyłącznego prawa, z tym że:
 - a) za datę zgłoszenia wniosku o przyznanie wyłącznego prawa przyjmuje się datę zgłoszenia wniosku przez osobę nieuprawnioną,
 - b) uznaje się dokumentację dostarczoną przez osobę nieuprawnioną i poniesione przez nią opłaty za ochronę, a także wyniki urzędowego badania odrębności, wyrównania i trwałości.

Art. 41.

Minister właściwy do spraw rolnictwa, w drodze rozporządzenia, określi:

- 1) szczegółowe wymagania obowiązujące przy składaniu wniosku o przyznanie wyłącznego prawa i urzędowym badaniu odmian, przyznaniu i pozbawieniu wyłącznego prawa oraz prowadzeniu księgi i spisu, mając na uwadze zapewnienie ochrony prawa hodowcy do odmiany,
- 2) stawki opłaty za ochronę, sposób oraz termin ich pobierania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, mając na uwadze koszty związane z prowadzeniem badań i przyznaniem wyłącznego prawa,
- 3) wykaz roślin, których materiał siewny ze zbioru odmiany chronionej może być przez posiadacza gruntów stosowany jako materiał siewny bez zgody hodowcy w ilości potrzebnej na obsianie lub obsadzenie uprawy gruntowej rośliny rolniczej do 2 ha, mając na uwadze możliwość zapoznania się producentów z nowymi odmianami.

Rozdział 4**Wytwarzanie materiału siewnego****Art. 42.**

1. Wytwarzanie kwalifikowanego i standardowego materiału siewnego rozpoczyna się od materiału siewnego wytworzonego przez hodowcę danej odmiany w hodowli zachowawczej i stanowi jedno lub kilka jego rozmnożeń; w mieszańcu

wytwarzanie tego materiału obejmuje wytwarzanie składników mieszańca oraz ich krzyżowanie.

2. W wytwarzaniu kwalifikowanego i standardowego materiału siewnego powinny być spełnione warunki zapewniające w szczególności:
 - 1) utrzymanie tożsamości i czystości odmiany,
 - 2) zabezpieczenie przed porażeniem chorobami i szkodnikami przenoszonymi przez materiał siewny,
 - 3) uzyskiwanie materiału siewnego o jakości zgodnej z obowiązującymi wymaganiami.

Art. 43.

1. W celu ochrony roślinnych materiałów hodowlanych i upraw nasiennych przed szkodliwym wpływem innych odmian lub innych roślin uprawnych albo upraw porażonych chorobami, wojewoda na wniosek zainteresowanego i po zasięgnięciu opinii właściwych rad gmin i powiatów może wprowadzić zakaz uprawiania niektórych roślin uprawnych lub ich odmian albo zakaz stosowania materiału siewnego o nieodpowiedniej zdrowotności lub zakaz umieszczania uli z pszczołami na gruntach rolnych położonych w pobliżu chronionych upraw.
2. Zakaz powinien być wprowadzony i podany do wiadomości w takim terminie, aby mógł być uwzględniony przed dokonaniem siewu lub sadzenia na gruntach rolnych objętych zakazem.
3. Warunkiem wprowadzenia zakazu jest zapewnienie zainteresowanemu posiadaczom gruntów rolnych możliwości nabycia odpowiedniego materiału siewnego.
4. Jeżeli pomimo zakazu dokonano siewu lub sadzenia nieodpowiednim materiałem siewnym, wojewoda w drodze decyzji nakaze posiadaczowi gruntu rolnego zniszczenie w określonym terminie zasiewów lub zasadzeń.

Art. 44.

1. Wojewoda, na wniosek zainteresowanego i po zasięgnięciu opinii właściwych rad gmin i powiatów, może:
 - 1) tworzyć i znosić rejony zamknięte wytwarzania kwalifikowanego materiału siewnego odmian ziemniaka,
 - 2) ustalać przedsiębiorców organizujących na zasadzie wyłączności wytwarzanie ziemniaka i skup kwalifikowanego materiału siewnego odmian ziemniaka w tych rejonach.
2. Przedsiębiorcy wymienieni w ust. 1 w pkt 2 są obowiązani do:
 - 1) lustracji upraw ziemniaka,
 - 2) doradztwa oraz szkolenia osób uprawiających ziemniaka,
 - 3) sprzedaży posiadaczom gruntów rolnych kwalifikowanego materiału siewnego odmian ziemniaka w ilościach niezbędnych do zasadzenia całej powierzchni upraw ziemniaka.
3. Posiadacze gruntów rolnych w rejonie zamkniętym są obowiązani:
 - 1) stosować wyłącznie materiał siewny ziemniaka o zdrowotności odpowiadającej materiałowi kwalifikowanemu,

- 2) umożliwiać przeprowadzanie lustracji upraw ziemniaka przez przedsiębiorców wymienionych w ust. 1 pkt 2.

Art. 45.

1. Wytwarzanie materiału szkółkarskiego drzew owocowych, krzewów jagodowych i bylin wymaga zezwolenia.
2. Zezwolenie wymienione w ust. 1 wydaje wojewódzki inspektor Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, zwany dalej „wojewódzkim inspektorem”, na wniosek zainteresowanego producenta po sprawdzeniu, czy spełnia on warunki właściwego wytwarzania materiału szkółkarskiego, a szczególnie czy jest posiadaczem gruntu do prowadzenia tej produkcji oraz czy posiada znajomość jej technologii i przepisów dotyczących wytwarzania i zbywania materiału szkółkarskiego.
3. Zezwolenia mogą dotyczyć wytwarzania materiału szkółkarskiego bez ograniczeń lub mogą ograniczać jego zakres do określonych roślin uprawnych lub kategorii materiału szkółkarskiego (drzewek, krzewów, bylin, podkładek, zrazów i nasion).
4. Wojewódzki inspektor może cofnąć zezwolenie w całości lub w części, jeśli producent nie przestrzega przepisów i wymagań obowiązujących w wytwarzaniu bądź zbywaniu materiału szkółkarskiego albo nie uiszcza obowiązujących opłat hodowlanych.

Art. 46.

Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wymagania dotyczące:

- 1) wytwarzania kwalifikowanego i standardowego materiału siewnego, izolacji przestrzennej od innych upraw, czystości gatunkowej i odmianowej, zdrowotności oraz maksymalnej ilości rozmnożeń materiałów hodowlanych, a w zależności od tego stopni kwalifikacji materiału siewnego, biorąc pod uwagę specyfikę wytwarzania materiału siewnego poszczególnych roślin,
- 2) jakości materiału siewnego, a w szczególności zdolności kiełkowania lub tożsamości gatunkowej i odmianowej oraz zanieczyszczeń i zdrowotności, mając na uwadze konieczność zapewnienia wysokiej wartości siewnej tego materiału.

Rozdział 5

Ocena i kontrola materiału siewnego

Art. 47.

1. Ocena materiału siewnego polega na sprawdzeniu, czy uprawy nasienne odpowiadają wymaganiom obowiązującym w wytwarzaniu materiału siewnego oraz czy materiał siewny odpowiada wymaganiom jakościowym.
2. Ocena materiału siewnego obejmuje sprawdzenie:
 - 1) upraw nasiennych, zwane dalej "oceną polową",
 - 2) jakości siewnej nasion, zwanej dalej "oceną laboratoryjną",

- 3) zdrowotności sadzeniaków ziemniaka lub innego materiału siewnego, zwane dalej "oceną weryfikacyjną",
 - 4) tożsamości i czystości odmianowej materiału siewnego, zwane dalej "oceną tożsamości",
 - 5) cech zewnętrznych materiału siewnego, zwane dalej "oceną cech zewnętrznych".
3. Oceny materiału siewnego, z zastrzeżeniem art. 55 ust. 8, dokonuje się na wniosek zainteresowanego; jeżeli wniosek dotyczy odmiany chronionej, a składa go przedsiębiorca niebędący hodowcą, do wniosku należy dołączyć kopię umowy licencyjnej bądź sublicencyjnej.
 4. Ocena polowa dotyczy wyłącznie upraw nasiennych prowadzonych przez przedsiębiorcę, o którym mowa w art. 63 ust. 1, lub upraw prowadzonych na podstawie umowy kontraktacji zawartej z tym przedsiębiorcą.

Art. 48.

1. Na podstawie wyników oceny materiału siewnego wydaje się świadectwo o uznaniu lub nieuznaniu go za materiał siewny kwalifikowany, warunkowo kwalifikowany, standardowy, handlowy lub za mieszankę materiału siewnego, zwane dalej "świadectwem", w którym określa się termin jego ważności.
- 1a. Termin ważności świadectwa materiału siewnego może być przedłużony po ponownej ocenie tego materiału; art. 59 stosuje się odpowiednio.
2. Za kwalifikowany można uznać materiał siewny odpowiadający wymaganiom co do jego wytwarzania oraz jakościowym:
 - 1) odmian oraz składników mieszańców wpisanych do rejestru,
 - 2) odmian skreślonych z rejestru przez okres dwóch lat po roku, w którym skreślono odmianę,
 - 3) odmian niewpisanych do rejestru, dopuszczonych do obrotu zgodnie z art. 66 ust. 2 pkt 1,
 - 4) wytwarzany z przeznaczeniem wyłącznie na eksport, dopuszczony do obrotu zgodnie z art. 66 ust. 2 pkt 2.
- 2a. Za standardowy można uznać materiał siewny odmian roślin warzywnych; przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.
- 2b. Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa, zwany dalej „Głównym Inspektorem”, może, w drodze decyzji administracyjnej, zakazać hodowcy uznawania materiału siewnego danej odmiany za standardowy, jeżeli ten materiał wykazuje brak tożsamości lub hodowca nie stosuje się do obowiązujących wymagań dotyczących wytwarzania tego materiału.
3. Za warunkowo kwalifikowany można uznać materiał siewny odmian zgłoszonych do rejestru.”,
- 3a. Z wnioskiem o uznanie materiału siewnego danej odmiany za warunkowo kwalifikowany może wystąpić wyłącznie hodowca tej odmiany po przyjęciu jej przez Centralny Ośrodek do urzędowych badań.
- 3b. Za warunkowo kwalifikowany można uznać również materiał siewny, którego wytwarzanie rozpoczęto przed podjęciem decyzji o odmowie wpisania odmiany do rejestru.

4. Po wpisaniu odmiany do rejestru warunkowo kwalifikowany materiał siewny tej odmiany uznaje się, na wniosek zainteresowanego hodowcy, za kwalifikowany materiał siewny.
5. W razie odmowy wpisania odmiany do rejestru, warunkowo kwalifikowany materiał siewny tej odmiany uznaje się, na wniosek zainteresowanego hodowcy, za materiał siewny kwalifikowany w najniższym stopniu kwalifikacji.
6. Warunkowo kwalifikowanego materiału siewnego nie uznaje się za kwalifikowany materiał siewny, jeżeli przyczyną odmowy wpisania odmiany do rejestru był brak odrębności zgłoszonej odmiany lub jeżeli jej wartość gospodarcza jest mniejsza od wartości gospodarczej odmian wpisanych do rejestru.
7. Za handlowy materiał siewny można uznać materiał siewny znanej lub nieznaney odmiany odpowiadający wymaganiom jakościowym.
8. Za kwalifikowaną lub standardową mieszankę materiału siewnego można uznać mieszankę sporządzoną z dopuszczonego do obrotu kwalifikowanego lub standardowego materiału siewnego o określonym udziale poszczególnych składników tej mieszanki.
9. Za handlową mieszankę materiału siewnego można uznać mieszankę sporządzoną ze składników dopuszczonych do obrotu o określonym ich udziale, w której przynajmniej jeden składnik stanowi handlowy materiał siewny.

art. 51a skreślony

Art. 49.

1. Materiał siewny zgłoszony do uznania za materiał siewny kwalifikowany, warunkowo kwalifikowany lub standardowy podlega ocenie polowej oraz ocenie laboratoryjnej lub ocenie cech zewnętrznych i może podlegać ocenie tożsamości lub ocenie weryfikacyjnej.
2. Materiał siewny zgłoszony do uznania za handlowy podlega ocenie laboratoryjnej lub ocenie cech zewnętrznych.
3. Materiał siewny zgłoszony do uznania za mieszankę materiału siewnego podlega ocenie laboratoryjnej w celu sprawdzenia udziału poszczególnych składników tej mieszanki.
4. Świadcstwo uznające mieszankę materiału siewnego za kwalifikowaną lub handlową można wydać na podstawie świadectw oceny laboratoryjnej poszczególnych składników mieszanki oraz ich udziału w mieszance.

Art. 50.

Do zgłoszenia materiału siewnego mieszańca w celu uznania go za materiał siewny kwalifikowany lub warunkowo kwalifikowany należy dołączyć opis składników rodzicielskich mieszańca do wyłącznego wykorzystania w ocenie polowej.

Art. 51.

Oceny materiału siewnego dokonuje, z zastrzeżeniem art. 55 ust. 1, 1a, 2, 3a i 4, oraz jego kontrolę wykonuje Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa, utworzona na podstawie przepisów o ochronie roślin uprawnych, zwana dalej „Inspekcją”.

Art. 52.

Organizację Inspekcji określają przepisy o ochronie roślin uprawnych.

Art. 52a.

1. Wpływy Inspekcji, uzyskiwane ze świadczenia usług laboratoryjnych i informatycznych oraz sprzedaży produkcji ogrodniczej i etykiet urzędowych, są środkami specjalnymi w rozumieniu ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych i są gromadzone odpowiednio przez Głównego lub wojewódzkiego inspektora na wyodrębnionych rachunkach bankowych.
2. Usługi laboratoryjne nie mogą dotyczyć materiału siewnego, który jest oceniany na podstawie ustawy.
3. Środkami specjalnymi, o których mowa w ust. 1, dysponuje Główny lub wojewódzki inspektor, zgodnie z rocznym planem obejmującym przychody i rozchody.
4. Środki specjalne, o których mowa w ust. 1, przeznacza się na sfinansowanie kosztów świadczonych usług.
5. W przypadku sfinansowania w pełni kosztów świadczonych usług pozostałe środki, o których mowa w ust. 1, mogą być przeznaczone na dofinansowanie kosztów działalności Głównego i wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji, w tym szkoleń i doskonalenia zawodowego pracowników.

Art. 54.

1. Główny Inspektor koordynuje i nadzoruje działalność Inspekcji, w tym ustala ogólne kierunki działania organów Inspekcji w zakresie:
 - 1) dokonywania oceny i kontroli materiału siewnego oraz uznawania go za kwalifikowany, warunkowo kwalifikowany, standardowy oraz handlowy,
 - 2) ustalania stopni kwalifikacji importowanego materiału siewnego,
 - 3) wydawania zezwoleń na:
 - a) prowadzenie obrotu materiałem siewnym,
 - b) wytwarzanie materiału szkółkarskiego drzew owocowych, krzewów jagodowych i bylin.
2. Główny Inspektor, niezależnie od zadań, o których mowa w ust. 1:
 - 1) opracowuje we współpracy z zainteresowanymi jednostkami naukowymi i badawczo-rozwojowymi zasady oraz metody oceny i kontroli materiału siewnego,
 - 2) opracowuje, na podstawie informacji Centralnego Ośrodka, wykazy odmian, których materiał siewny może być uznany za kwalifikowany, warunkowo kwalifikowany lub standardowy, **art. 53 skreślony**
 - 3) ustala wzory świadectw materiału siewnego,
 - 4) dokonuje oceny materiału siewnego, o której mowa w art. 55 ust. 8, oraz przeprowadza lub zleca powtórny ocenę materiału siewnego, o którym mowa w art. 59 ust. 1 i 2,
 - 5) inicjuje i organizuje szkolenia zawodowe kwalifikatorów i próbobiorców materiału siewnego, o których mowa w art. 56,
 - 6) prowadzi rejestry:

- a) przedsiębiorców posiadających zezwolenia na prowadzenie obrotu materiałem siewnym na podstawie zezwoleń wydanych przez wojewódzkiego inspektora,
 - b) producentów materiału siewnego i prowadzonych przez nich upraw nasiennych, na podstawie wniosków o kwalifikację polową tego materiału siewnego,
- 7) publikuje informacje o produkcji kwalifikowanego materiału siewnego dla poszczególnych gatunków i odmian.

Art. 55.

1. Oceny polowej i laboratoryjnej materiału siewnego, w celu uznania go za standardowy, dokonują upoważnieni hodowcy w odniesieniu do materiału siewnego hodowanych przez nich odmian.
- 1a. Oceny laboratoryjnej materiału siewnego niepodlegającego ocenie tożsamości w celu uznania go za kwalifikowany mogą dokonywać upoważnieni hodowcy w odniesieniu do materiału siewnego hodowanych przez nich odmian.
- 1b. Oceny laboratoryjnej własnego materiału siewnego nieprzeznaczonego do dalszej reprodukcji, w celu uznania go za kwalifikowany, mogą dokonywać upoważnieni przedsiębiorcy prowadzący obrót tym materiałem.
2. Oceny laboratoryjnej własnego materiału siewnego, w celu uznania go za materiał handlowy lub za handlową mieszaną materiału siewnego, mogą dokonywać upoważnieni przedsiębiorcy prowadzący obrót tym materiałem.
3. Dokonujący ocen wymienionych w ust. 1 i 2 wydają świadectwa.
- 3a. Oceny laboratoryjnej kwalifikowanego materiału siewnego w celu przedłużenia ważności świadectwa mogą dokonywać upoważnieni przedsiębiorcy w odniesieniu do posiadanego materiału siewnego.
4. Ocena cech zewnętrznych materiału siewnego należy do przedsiębiorców prowadzących obrót tym materiałem siewnym.
5. Oceny cech zewnętrznych materiału siewnego przeznaczonego na eksport dokonuje Inspekcja. Oceny tej mogą także dokonywać przedsiębiorcy prowadzący obrót materiałem siewnym, jeżeli pozwalają na to przepisy międzynarodowe lub kraju importera.
6. Oceny tożsamości dokonuje się dla materiału siewnego stanowiącego pierwsze rozmnożenie materiału hodowlanego, a także przeznaczonego na eksport i pochodzącego z importu oraz nie mniej niż 10% ocenianych partii materiału siewnego kwalifikowanego i standardowego.
7. Przepis ust. 6 nie dotyczy prób materiału siewnego przeznaczonego do celów doświadczalnych ani materiału szkółkarskiego i sadzeniaka ziemniaka.
8. Oceny tożsamości dokonuje Główny Inspektor. Główny Inspektor może zlecić dokonanie oceny tożsamości Centralnemu Ośrodkowi.

Art. 56.

1. Oceny polowej materiału siewnego, zgłoszonego do uznania za materiał kwalifikowany lub warunkowo kwalifikowany, oraz urzędowej oceny cech zewnętrznych materiału siewnego przeznaczonego na eksport dokonują, na zlecenie wo-

jewódzkiego inspektora, upoważnione osoby fizyczne, zwane dalej "kwalifikatorami".

2. Próbkę materiału siewnego do oceny na zlecenie zainteresowanego pobierają upoważnione osoby fizyczne, zwane dalej "próbobiorcami".
3. Kwalifikatorom i próbobiorcom przysługuje za dokonane czynności wynagrodzenie według stawek ustalonych przez Głównego Inspektora, na podstawie szczegółowych zasad określonych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa, w drodze rozporządzenia, wydanego na podstawie art. 62 pkt 4.
4. Przepis ust. 3 nie dotyczy próbobiorców zatrudnionych u przedsiębiorców upoważnionych do oceny materiału siewnego, jeżeli pobierają próbki na zlecenie tych przedsiębiorców.

Art. 57.

1. Upoważnienia, wymienione w art. 55 ust. 1, 2 i 3a oraz w art. 56 ust. 1 i 2, wydaje wojewódzki inspektor, jeżeli ubiegający się o upoważnienie zapewnia należyte wykonywanie czynności związanych z oceną materiału siewnego, a także posiada odpowiednie kwalifikacje, pomieszczenia i urządzenia do wykonywania tych czynności.
2. Wojewódzki inspektor może cofnąć upoważnienie wymienione w ust. 1, jeżeli upoważniony nie spełnia warunków wymaganych do udzielenia tego upoważnienia lub nie przestrzega obowiązujących przepisów.

Art. 58.

Ocena materiału siewnego, z wyjątkiem oceny tożsamości, dokonywana przez organy Inspekcji podlega opłacie.

Art. 59.

1. Jeżeli zainteresowany nie zgadza się z ustaleniami świadectwa wydanego przez kwalifikatora, który dokonał oceny polowej lub oceny cech zewnętrznych materiału siewnego, albo z ustaleniami świadectwa wystawionego na podstawie oceny laboratoryjnej wymienionej w art. 55 ust. 2, może zwrócić się do wojewódzkiego inspektora z wnioskiem o powtórne dokonanie oceny i wydanie nowego świadectwa.
2. Jeżeli zainteresowany nie zgadza się z ustaleniami świadectwa oceny materiału siewnego, wydanego przez wojewódzkiego inspektora, może zwrócić się do jednostki organizacyjnej, wskazanej przez Głównego Inspektora, z wnioskiem o powtórne dokonanie oceny i wydanie nowego świadectwa.
3. Ustalenia powtórnego świadectwa są ostateczne.
4. Wniosek wymieniony w ust. 1 lub 2 należy złożyć w terminie trzech dni, a dla mieszańca kukurydzy w terminie jednego dnia, jeżeli dotyczy świadectwa oceny polowej lub cech zewnętrznych, a w terminie siedmiu dni, jeżeli dotyczy oceny laboratoryjnej lub weryfikacyjnej. Termin złożenia wniosku biegnie od dnia otrzymania świadectwa.
5. Składający wniosek uiszcza opłatę za ocenę, którą zwraca się w przypadku zmiany świadectwa na korzyść wnioskodawcy.

Art. 59a.

1. Materiał siewny znajdujący się w obrocie, z wyłączeniem materiału szkółkarskiego, powinien być opakowany.
2. Opakowanie materiału siewnego powinno być zabezpieczone w sposób trwały i uniemożliwiający jego otwarcie bez uszkodzenia.

Art. 59b.

1. Materiał siewny znajdujący się w obrocie powinien być zaopatrzony w etykiety urzędowe lub etykiety przedsiębiorców.
2. Etykiety powinny zawierać informacje zgodne z rejestrem i świadectwem.
3. Etykiety urzędowe są stosowane dla kwalifikowanego materiału siewnego, z wyjątkiem małych opakowań.
4. Etykiety przedsiębiorców są stosowane dla:
 - 1) kwalifikowanego materiału siewnego w małych opakowaniach,
 - 2) standardowego i handlowego materiału siewnego.
5. Etykiety na małych opakowaniach mogą być zastąpione nalepką lub trwałym napisem na opakowaniu.
6. Etykiety urzędowe, na wniosek przedsiębiorcy, wydaje odpłatnie wojewódzki inspektor.
7. Wojewódzki inspektor może upoważnić przedsiębiorcę do wykonania etykiet urzędowych; przepis art. 57 stosuje się odpowiednio.

Art. 60.

1. Kontrola materiału siewnego polega na sprawdzeniu przestrzegania wymagań obowiązujących w wytwarzaniu, przechowywaniu, a także w przygotowaniu do obrotu i w obrocie materiałem siewnym.
2. Kontrolę materiału siewnego przeprowadza się z urzędu.
3. Kontrolę jakości materiału siewnego przeprowadza się zgodnie z metodami oceny tego materiału. Jeżeli w wyniku kontroli stwierdzono inną jakość materiału siewnego w stosunku do oceny pierwotnej, wystawia się nowe świadectwo, które zastępuje świadectwo pierwotne w odniesieniu do całej lub części partii objętej kontrolą; przepisy art. 59 stosuje się odpowiednio.

Art. 61.

1. Pracownicy Inspekcji, przeprowadzający kontrolę materiału siewnego lub kontrolę dokonywania jego oceny, są uprawnieni do:
 - 1) wstępu na grunty, na których wytwarza się lub stosuje materiał siewny, oraz do pomieszczeń, w których znajduje się ten materiał lub dokonuje się jego oceny,
 - 2) kontroli dokumentów i żądania wyjaśnień związanych z nabywaniem, wytworzeniem, przechowywaniem, oceną, przygotowaniem do obrotu i obrotem materiałem siewnym,

- 3) zabezpieczenia niezbędnych dokumentów i kontrolowanego materiału siewnego,
 - 4) pobierania nieodpłatnie próbek materiału siewnego.
2. Organy Inspekcji mogą:
- 1) zakazać wprowadzenia do obrotu albo nakazać wyłączenie z obrotu materiału siewnego nie odpowiadającego wymaganiom jakościowym oraz warunkom obrotu materiałem siewnym wymienionym w art. 63, 66 i 67,
 - 2) nakazać poddanie materiału siewnego wymienionego w pkt 1 zabiegom uniemożliwiającym użycie go do siewu, sadzenia, szczepienia, okulizacji lub tylko do rozmnażania roślin.
3. Decyzje wymienione w ust. 2 pkt 1 podlegają natychmiastowemu wykonaniu.

Art. 62.

Minister właściwy do spraw rolnictwa, w drodze rozporządzenia, określi:

- 1) dopuszczalną wielkość produkcji w ciągu roku - materiału siewnego warunkowo kwalifikowanego dla poszczególnych roślin (grup roślin), uwzględniając potrzebę szybkiego wdrożenia do uprawy nowej odmiany,
- 2) szczegółowe zasady składania wniosku o ocenę materiału siewnego, mając na uwadze zapewnienie prawidłowej oceny tego materiału,
- 3) sposób i tryb przeprowadzania kontroli materiału siewnego, a w szczególności czas prowadzenia kontroli, sposób sporządzania dokumentacji i sposób postępowania pokontrolnego oraz sposób postępowania przy pobieraniu prób materiału siewnego, mając na uwadze zapewnienie prawidłowości przeprowadzania oceny materiału siewnego oraz zapewnienie przestrzegania zasad obrotu tym materiałem,
- 4) szczegółowe zasady ustalania stawek wynagrodzeń kwalifikatorów i próbobiorców oraz stawki opłat za ocenę materiału siewnego - w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, z uwzględnieniem:
 - a) ryczałtowego wynagrodzenia, łącznie z pokryciem kosztów dojazdu do plantacji nasiennych,
 - b) przeciêtnego wynagrodzenia pracowników Inspekcji,
- 5) szczegółowe zasady etykietowania materiału siewnego i wydawania etykiet urzędowych oraz treść informacji zamieszczanych na etykietach, mając na względzie informacje zawarte w rejestrze oraz świadectwach, a także konieczność identyfikacji materiału siewnego,
- 6) rodzaje opakowań materiału siewnego, z uwzględnieniem opakowań małych, jako kryterium etykietowania kwalifikowanego materiału siewnego przez przedsiębiorców, oraz zasady i sposoby zabezpieczania opakowań, mając na uwadze postęp techniki w tej dziedzinie i rozwiązania stosowane przez międzynarodowe organizacje nasienne,
- 7) terminy ważności świadectw oceny materiału siewnego w zależności od rośliny, wyników oceny oraz rodzaju opakowania, mając na uwadze konieczność zachowania zdolności kiełkowania nasion,
- 8) które dokumenty dotyczące oceny materiału siewnego wystawione za granicą uznaje się za równoważne świadectwom, mając na uwadze zapewnienie właściwej jakości materiału siewnego.

Rozdział 6

Obrót materiałem siewnym

Art. 63.

1. Obrót materiałem siewnym mogą prowadzić przedsiębiorcy posiadający zezwolenie na prowadzenie tego obrotu, wydane przez wojewódzkiego inspektora właściwego terytorialnie dla siedziby tego przedsiębiorcy.
- 1a. Przepis ust. 1 nie dotyczy:
 - a) przedsiębiorców prowadzących wyłącznie sprzedaż detaliczną materiału siewnego,
 - b) materiału siewnego roślin ozdobnych.
2. Wojewódzki inspektor wydaje zezwolenie na wniosek zainteresowanego przedsiębiorcy po stwierdzeniu, czy spełnia on warunki właściwego prowadzenia obrotu, a w szczególności czy zapewnia przestrzeganie obowiązujących przepisów oraz czy posiada pomieszczenia i urządzenia zapewniające prawidłowe przygotowanie, przechowywanie i sprzedaż materiału siewnego.
3. Zezwolenia mogą dotyczyć prowadzenia obrotu materiałem siewnym bez ograniczeń lub mogą go ograniczyć ze względu na grupy roślin uprawnych, rodzaje materiału siewnego, rodzaje opakowań, obszar i okres czasu.

Art. 64.

1. Przedsiębiorcy prowadzący obrót materiałem siewnym są obowiązani:
 - 1) składać właściwemu terytorialnie wojewódzkiemu inspektorowi informacje dotyczące obrotu materiałem siewnym, w zakresie i terminie określonych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa w drodze rozporządzenia,
 - 2) udzielać zainteresowanemu hodowcy odmiany, na jego żądanie, informacji i umożliwiać wgląd do dokumentów dotyczących:
 - a) obrotu materiałem siewnym jego odmiany,
 - b) wartości sprzedanego materiału siewnego odmiany,
 - 3) prowadzić dokumentację dotyczącą:
 - a) wytwarzania materiału siewnego, w przypadku gdy został on przez nich wytworzony lub zakontraktowany,
 - b) procesów technologicznych przerobu, a w szczególności czyszczenia, suszenia, sortowania, otoczkowania i zaprawiania,
 - c) sposobu postępowania z materiałem siewnym nieuznanym za kwalifikowany lub standardowy,
 - d) tworzenia partii materiału siewnego pochodzących od różnych producentów,
 - e) tworzenia mieszanek nasiennych.
2. Przepis ust. 1 pkt 3 nie dotyczy przedsiębiorców prowadzących wyłącznie obrót nabytym materiałem siewnym w opakowaniach.

Art. 65.

Wojewódzki inspektor może cofnąć zezwolenie na prowadzenie obrotu materiałem siewnym w całości lub w części przedsiębiorcy naruszającemu zasady i przepisy obowiązujące w obrocie albo nie uiszczającemu obowiązujących opłat hodowlanych.

Art. 66.

**pkt 3 w ust. 2 w art.
66 skreślony**

1. Do obrotu dopuszcza się:

- 1) kwalifikowany i standardowy materiał siewny odmian wpisanych do rejestru,
- 2) kwalifikowany i standardowy materiał siewny odmian skreślonych z rejestru, nie dłużej jednak niż przez okres trzech lat po roku, w którym skreślono odmianę,
- 3) kwalifikowany i standardowy materiał siewny w celu rozmnożenia i sprzedaży na eksport:
 - a) odmian hodowanych za granicą i niewpisanych do rejestru,
 - b) odmian hodowanych w kraju i wpisanych do rejestru z przeznaczeniem wyłącznie na eksport,
- 4) handlowy materiał siewny tych roślin uprawnych, których odmiany wpisuje się do rejestru w przypadkach, gdy nie ma w rejestrze odmian tych roślin,
- 5) handlowy materiał siewny tych roślin uprawnych, których odmian nie wpisuje się do rejestru,
- 6) kwalifikowaną i handlową mieszankę materiału siewnego złożoną z materiału siewnego dopuszczonego do obrotu,
- 7) handlowy materiał siewny roślin ozdobnych,
- 8) warunkowo kwalifikowany materiał siewny,
- 9) handlowy materiał siewny populacji miejscowych mających szczególne znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej,
- 10) materiał siewny roślin warzywnych rozmnażany wegetatywnie, przeznaczony do sadzenia, uzyskany z nasion kwalifikowanych lub standardowych odmian wpisanych do rejestru.

2. W razie braku wystarczającej ilości materiału siewnego, a także z innych ważnych powodów gospodarczych, minister właściwy do spraw rolnictwa może dopuścić do obrotu:

- 1) kwalifikowany, standardowy lub handlowy materiał siewny odmian niewpisanych do rejestru,
- 2) kwalifikowany lub standardowy materiał siewny odmian krajowych wpisanych do rejestru i przeznaczony wyłącznie na eksport,
- 4) handlowy materiał siewny odmian wpisanych do rejestru,
- 4a) materiał siewny roślin warzywnych rozmnażany wegetatywnie, przeznaczony do sadzenia, uzyskany z nasion kwalifikowanych lub standardowych odmian niewpisanych do rejestru,
- 5) inne kategorie materiału siewnego niż przewidziane w ustawie, jeżeli wynika to z porozumień międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, określając wymagania związane z wytworzeniem i uznaniem tego materiału.

3. Dopuszczenie do obrotu materiału siewnego, na podstawie przepisu ust. 2, powinno określać rodzaj i ilość materiału siewnego oraz okres jego ważności.
4. Producent może oferować do sprzedaży i zbywać jedynie dopuszczony do obrotu materiał szkółkarski drzew owocowych i krzewów jagodowych i bylin.

Art. 67.

1. Z zagranicy można sprowadzać materiał siewny dopuszczony do obrotu, a także materiał siewny przeznaczony do:
 - 1) prac w hodowli roślin lub do doświadczeń,
 - 2) uprawy w ogródkach przydomowych i działkowych, sprowadzony bez pośrednictwa przedsiębiorców prowadzących obrót materiałem siewnym.
2. Inspekcja przeprowadza graniczną kontrolę materiału siewnego w miejscach granicznej kontroli fitosanitarnej.
3. W zależności od wyników kontroli organ dokonujący kontroli zezwala na przywóz lub zakazuje przywozu kontrolowanego materiału siewnego.
4. Urzędy celne dokonują odprawy celnej tylko tego materiału siewnego, na który zostało wydane zezwolenie na przywóz.
5. Przedsiębiorca, który sprowadził z zagranicy materiał siewny, jest obowiązany niezwłocznie zgłosić do wojewódzkiego inspektora właściwego ze względu na siedzibę lub miejsce zamieszkania tego przedsiębiorcy ilość i rodzaj materiału siewnego oraz przedstawić dokumenty dotyczące kwalifikacji i jakości tego materiału.

Art. 67a.

Minister właściwy do spraw rolnictwa, w drodze rozporządzenia, określi:

- 1) zakres i terminy składania informacji, o której mowa w art. 64 ust. 1 pkt 1,
- 2) szczegółowe zasady prowadzenia dokumentacji, o której mowa w art. 64 ust. 1 pkt 3, mając na uwadze specyfikę wytwarzania, przerobu i przygotowania materiału siewnego poszczególnych roślin,
- 3) wykaz populacji miejscowych mających szczególne znaczenie dla różnorodności biologicznej, mając na uwadze zapotrzebowanie rynku na te populacje.

Rozdział 7

Oplata hodowlana

Art. 68.

Oplata hodowlana albo opłata licencyjna jest częścią wpływów finansowych hodowcy uzyskiwanych ze sprzedaży kwalifikowanego i standardowego materiału siewnego.

Art. 69.

1. Przedsiębiorcy posiadający zezwolenie na prowadzenie obrotu uiszczają opłatę hodowlaną od materiału siewnego:
 - 1) wyprodukowanego w użytkowanym gospodarstwie rolnym lub

- 2) zakupionego od producentów tego materiału, który przez przedsiębiorców został wprowadzony do obrotu lub użyty do siewu w użytkowanym gospodarstwie rolnym.
3. Opłatę hodowlaną ze sprzedaży materiału siewnego odmiany uiszcza się na rzecz jej hodowcy.
4. Opłatę hodowlaną za materiał siewny sprzedany w ciągu kwartału uiszcza się do końca miesiąca po zakończeniu kwartału.
5. Za zwłokę w uiszczaniu opłaty hodowlanej należą się odsetki ustawowe.
6. Nie uiszcza się opłaty hodowlanej, jeżeli:
 - 1) hodowca odmiany chronionej udzielił licencji na sprzedaż jej materiału siewnego,
 - 2) hodowca odmiany hodowanej za granicą nie określił wysokości tej opłaty w pisemnej umowie dotyczącej sprzedaży materiału siewnego,
 - 3) materiał siewny odmiany sprzedano jej hodowcy.

Art. 70.

1. Hodowca odmiany hodowanej w kraju może w umowie zawartej w formie pisemnej z nabywającym od niego materiał siewny tej odmiany ustalić wysokość opłaty hodowlanej albo zrzec się tej opłaty.
2. Jeżeli hodowca odmiany hodowanej w kraju nie ustalił wysokości opłaty hodowlanej ani nie zrzec się tej opłaty, obowiązuje uiszczanie na jego rzecz opłaty hodowlanej według stawki ustalonej przez ministra właściwego do spraw rolnictwa w drodze rozporządzenia.
3. Hodowca odmiany hodowanej w kraju może zrzec się opłaty hodowlanej lub ustalić jej stawkę niższą niż ustalił minister właściwy do spraw rolnictwa jedynie wówczas, gdy nie korzysta z dotacji budżetowej na hodowlę roślin.

ust. 2 w art. 69 skreślony

Rozdział 8

Prawa twórców odmian

Art. 71.

1. Twórca odmiany wytworzonej w kraju lub częściowo za granicą lub odkrytej w kraju, po wpisaniu jej do rejestru lub po przyznaniu do niej wyłącznego prawa, ma prawo do wynagrodzenia za wszelkie zarobkowe korzystanie z tej odmiany, chyba że umowa pisemna pomiędzy twórcą a hodowcą stanowi inaczej.
2. Wynagrodzenie twórcy wymienione w ust. 1 ustala hodowca odmiany w słusznej proporcji do korzyści uzyskiwanych z zarobkowego korzystania z odmiany, chyba że umowa między hodowcą odmiany a jej twórcą stanowi inaczej.
3. Wynagrodzenie wymienione w ust. 1 za wytworzenie odmiany częściowo za granicą nie przysługuje jej twórcy, jeżeli jest właścicielem, pracobiorcą lub zleceńbiorcą zagranicznej jednostki organizacyjnej współpracującej przy tworzeniu tej odmiany.
4. Do wynagrodzenia twórcy wymienionego w ust. 1 stosuje się odpowiednio przepisy podatkowe, jak dla autorów w rozumieniu prawa autorskiego i praw pokrewnych.

Art. 72.

1. Twórca odmiany wymieniony w art. 71 ust. 1 może żądać powiększenia wynagrodzenia za wytworzenie lub odkrycie odmiany, jeżeli wynagrodzenie ustalone przez hodowcę tej odmiany jest wyraźnie za małe w stosunku do korzyści osiągniętych przez hodowcę z zarobkowego korzystania z odmiany.
2. Twórca odmiany wymieniony w art. 71 ust. 1 może dochodzić roszczenia o wynagrodzenie za zarobkowe korzystanie z odmiany przed właściwym sądem wojewódzkim bez obowiązku uiszczania kosztów sądowych.

Rozdział 8a**Oplaty sankcyjne****Art. 72a.**

1. Kto wprowadził do obrotu materiał siewny niezgodnie z warunkami określonymi w art. 66, jest obowiązany do wycofania go z obrotu na własny koszt oraz do wniesienia na rachunek urzędu skarbowego, właściwego ze względu na swoją siedzibę lub miejsce zamieszkania, opłaty sankcyjnej stanowiącej 300% kwoty należnej za sprzedany materiał siewny.
2. Stwierdzenie wprowadzenia materiału siewnego do obrotu niezgodnie z warunkami określonymi w art. 66, termin wycofania tego materiału siewnego z obrotu, ilość sprzedanego materiału siewnego oraz wysokość opłaty sankcyjnej, o której mowa w ust. 1, określa w drodze decyzji właściwy ze względu na siedzibę lub adres zamieszkania wprowadzającego do obrotu materiał siewny wojewódzki inspektor.

Art. 72b.

Opłata sankcyjna, o której mowa w art. 72a, stanowi dochód budżetu państwa i mają do niej zastosowanie przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 i Nr 160, poz. 1083, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 11, poz. 95 i Nr 92, poz. 1062, z 2000 r. Nr 6, poz. 69, Nr 12, poz. 136, Nr 48, poz. 550, Nr 95, poz. 1041, Nr 119, poz. 1251 i Nr 122, poz. 1315 oraz z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 46, poz. 499)).

Art. 72c.

1. Wojewódzki inspektor przekazuje kopię decyzji, o której mowa w art. 72a ust. 2, właściwemu urzędowi skarbowemu.
2. W razie niewniesienia opłaty sankcyjnej wynikającej z decyzji, o której mowa w art. 72a ust. 2, właściwy urząd skarbowy zawiadamia o tym wojewódzkiego inspektora w celu wystawienia przez niego tytułu wykonawczego stanowiącego podstawę do przymusowego ściągnięcia tej kary w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Rozdział 9

Przepisy karne

Art. 73.

1. Kto:

- 1) oznacza nazwą odmiany wpisanej do rejestru, spisu lub księgi materiał siewny lub materiał ze zbioru innej lub nieznanej odmiany (art. 8 ust. 2 i art. 37),
 - 1a) narusza wyłączone prawo hodowcy do odmiany (art. 25),
 - 2) prowadzi obrót materiałem siewnym bez zezwolenia wymienionego w art. 63,
 - 3) wprowadza do obrotu materiał siewny nieodpowiadający obowiązującym wymaganiom,
- podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

2. Kto:

- 1) nie stosuje nazwy odmiany zgodnie z art. 8 ust. 4 i art. 37,
 - 2) nie stosuje się do nakazów obowiązujących w rejonie zamkniętym (art. 44 ust. 3),
 - 3) wytwarza materiał szkółkarski drzew owocowych, krzewów jagodowych i bylin bez zezwolenia (art. 45 ust. 1),
 - 4) nie udziela informacji określonych w art. 64,
 - 5) wykorzystuje wiadomości uzyskane w trakcie lustracji hodowli zachowawczej odmiany do innych celów niż określone w art. 16 ust. 1 pkt 3,
 - 6) nie stosuje etykiet i nie zabezpiecza opakowań z materiałem siewnym, zgodnie z art. 59a i 59b, lub podaje na etykietach informacje niezgodne z rejestrem bądź świadectwem (art. 59b ust. 2),
 - 7) nie prowadzi dokumentacji określonej w art. 64 ust. 1 pkt 3,
 - 8) nie zgłasza do wojewódzkiego inspektora materiału siewnego sprowadzonego z zagranicy, zgodnie z art. 67 ust. 5
- podlega karze grzywny.

3. W przypadkach określonych w ust. 1 i 2 orzeka się w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 10

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 74.

pkt 4 w ust. 1 w art.
73 skreślony

Uprawnienia do prowadzenia obrotu materiałem siewnym, przysługujące lub uzyskane na podstawie dotychczasowych przepisów, tracą moc po upływie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 75.

Zachowują moc zezwolenia na wytwarzanie materiału szkółkarskiego drzew owocowych i krzewów jagodowych uzyskane na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 76.

1. Prawa hodowców, autorów odmian i osób fizycznych, które udzieliły pomocy przy wytwarzaniu odmian, istniejące w dniu wejścia w życie ustawy, pozostają w mocy do czasu ich wygaśnięcia. Do praw tych stosuje się przepisy, jakim podlegały one przed wejściem w życie ustawy.
2. Hodowca odmiany wpisanej do rejestru przed wejściem w życie ustawy jest obowiązany dostarczać Centralnemu Ośrodkowi informacje niezbędne do ustalania wielkości premii autorskiej.

Art. 77.

1. Do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, a niezakończonych do tego dnia decyzją ostateczną, stosuje się przepisy niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem przepisu ust. 2.
2. Wyłączne prawo, określone w art. 25 ust. 3 pkt 1, nie odnosi się do odmian pochodnych, które przed wejściem w życie ustawy były przedmiotem wniosku o przyznanie do nich wyłącznego prawa.

Art. 78.

Opłaty wymienione w art. 11, 34 i 58, stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 79.

Dotychczasowy Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych oraz Inspekcja Nasienna stają się, w rozumieniu ustawy, odpowiednio Centralnym Ośrodkiem Badania Odmian Roślin Uprawnych i Inspekcją Nasienną.

Art. 80.

Traci moc ustawa z dnia 10 października 1987 r. o nasiennictwie (Dz.U. Nr 31, poz. 166, z 1989 r. Nr 6, poz. 33 oraz z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 89 poz. 517), z tym że zachowują moc przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 37 tej ustawy dotyczące premii autorskiej i pomocniczej premii autorskiej.

Art. 81.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.